

FATF

Rahapesuvastane töökond

NELIKÜMMEND SOOVITUST

20. juuni 2003
(sisaldab 22. oktoobril 2004 tehtud muudatusi)

SISSEJUHATUS

Rahapesumeetodid ja -tehnikad muutuvad vastavalt vastumeetmete väljatöötamisele. Viimastel aastatel on rahapesuvastane töökond (edaspidi „FATF”)¹ tähendanud üha keerukamate komplekstehnikate kasutamist, nt kasutatakse üha rohkem juriidilisi isikuid, et varjata ebaseaduslikult saadud vara tegelikke omanikke ja käsutajaid, ja järjest enam kasutatakse professionaale, kes annaksid nõu ja abistaksid kuritegelikul viisil hangitud raha pesemisel. FATF on nende tegurite ning FATFiga koostööd mittetegevate riikide ja territooriumide menetlusest ning mitmetest siseriiklikest ja rahvusvahelistest algatustest saadud kogemuste tõttu vaadanud oma nelikümmend soovitusi uuesti üle ning koostanud uue põhjaliku raamistiku rahapesu- ja terrorismi rahastamise vastaseks võitluseks. FATF kutsub nüüd riike üles võtma vajalikke meetmeid, et viia oma siseriiklikud rahapesu- ja terrorismi rahastamise vastase võitluse süsteemid vastavusse FATFi uute soovitustega ning neid meetmeid tulemuslikult rakendada.

Neljakümne soovituse läbivaatamine oli ulatuslik protsess, milles osalesid FATFi liikmed, mitte-liikmed, vaatlejad, rahandus- ja muud asjaomased sektorid ning huvitatud isikud. Konsultatsioonide käigus saadi ulatuslikku teavet, mida arvestati soovituste läbivaatamisel.

Muudetud nelikümmend soovitusi ei seonu enam mitte üksnes rahapesu, vaid ka terrorismi rahastamisega, ning koos terrorismi rahastamise vastase kaheksa erisoovitusega moodustavad nad täiustatud, põhjaliku ja järjepideva raamistiku rahapesu- ja terrorismi rahastamise vastaseks võitluseks. FATF tunnistab, et riikide õigus- ja rahandussüsteemid on erinevad ning kõik riigid ei saa seetõttu võtta ühise eesmärgi saavutamiseks ühesuguseid meetmeid, eriti mis puudutab meetmete üksikasju. Soovitustes nähakse seetõttu ette minimaalsed tegevusnormid, kusjuures üksikasjade osas peaks iga riik arvestama konkreetset olukorda ja põhiseaduslikku raamistikku. Soovitused hõlmavad kõiki meetmeid, mida riiklikud süsteemid peaksid kohaldama oma kriminaalõigus- ja reguleerimissüsteemides, ennetusmeetmeid, mida peaksid kohaldama finantseerimisasutused ja teatavad muud ettevõtjad ja kutsetöötajad, ning rahvusvahelist koostööd.

FATFi esialgsed nelikümmend soovitusi koostati 1990. aastal võitlemaks rahandussüsteemide kuritarvitamise vastu isikute poolt, kes pesid uimastiärist saadud raha. 1996. aastal vaadati soovitused esmakordselt läbi, et kajastada rahapesu eri liikide väljakujunemist. 1996. aasta nelikümmend soovitusi on heaks kiidetud rohkem kui 130 riigis ning neid käsitletakse rahvusvaheliste rahapesuvastaste normidena.

2001. aasta oktoobris laiendas FATF oma volitusi, et tegeleda terrorismi rahastamise teemaga, ja astus olulise sammu, töötades välja kaheksa erisoovitusi terrorismi rahastamise kohta. Need soovitused sisaldavad meetmeid, mille eesmärk on võidelda terrorikuritegude ja terroristlike ühenduste rahastamise vastu, ning täiendavad neljakümnet soovitusi.²

¹ FATF on valitsustevaheline organ, mis kehtestab norme ning töötab välja ja edendab rahapesu- ja terrorismi rahastamise vastase võitluse põhimõtteid. FATFi kuulub hetkel 33 liiget: 31 riiki ja valitsust ning kaks rahvusvahelist organisatsiooni, lisaks sellele üle 20 vaatleja, kellest viis on FATFi-laadsed piirkondlikud organid ja 15 rahvusvahelised organisatsioonid või organid. Kõigi liikmete ja vaatlejate loetelu on üleval FATFi veebileheküljel http://www.fatf-gafi.org/Members_en.htm.

² Rahvusvaheline Valuutafond ja Maailmapank tunnustavad FATFi neljakümnet soovitusi ja kaheksat erisoovitusi kui rahapesu- ja terrorismi rahastamise vastaseid rahvusvahelisi norme.

Rahapesu- ja terrorismi rahastamise vastase võitluse põhielemendiks on vajadus kontrollida ja hinnata asjaomaste rahvusvaheliste normide alusel riikides toimivaid süsteeme. FATFi ja FATFi-laadsete piirkondlike organite läbiviidud vastastikused hindamised ning IMFi ja Maailmapanga hindamised on olulised mehhanismid, millega tagatakse FATFi soovitude tulemuslik rakendamine kõigis riikides.

NELIKÜMMEND SOOVITUST

A. ÕIGUSSÜSTEEMID

Rahapesu kuriteo ulatus

1. Riigid peaksid sätestama kriminaalvastutuse rahapesu eest 1998. aasta narkootiliste ja psühhotroopsete ainete ebaseadusliku ringluse vastase Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konventsiooni (edaspidi „Viini konventsioon”) ja 2000. aasta rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastase Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konventsiooni (edaspidi „Palermo konventsioon”) alusel.

Riigid peaksid kriminaalvastutust rahapesu eest rakendama kõikide oluliste rikkumiste suhtes, et hõlmata võimalikult laia eelkuritegude ringi. Eelkuritegusid kirjeldades võib viidata kõikidele õigusrikkumistele või teatavale künnisele, mis on seotud kas raskete õigusrikkumiste kategooriaga või eelkuriteo eest ettenähtud vabadusekaotusega (künnise meetod), või eelkuritegude loetelule või nende meetodite kombinatsioonile.

Kui riigid kohaldavad künnise meetodit, peaksid eelkuriteod hõlmama vähemalt kõiki selliseid õigusrikkumisi, mis kuuluvad siseriikliku õiguse kohaselt raskete õigusrikkumiste kategooriasse, või õigusrikkumisi, mille eest on maksimaalse karistusena ette nähtud vähemalt üheaastane vabadusekaotus, või kui siseriiklikus õigussüsteemis on ette nähtud minimaalne künnis, millest alates õigusrikkumised kvalifitseeritakse kuritegudena, peaksid eelkuriteod hõlmama kõiki õigusrikkumisi, mille eest on ette nähtud vähemalt kuuekuuline vabadusekaotus.

Olenemata valitud meetodist peaks iga riik vähemalt hõlmama rea õigusrikkumisi igas kindlaksmääratud õigusrikkumiste kategoorias.³

Rahapesu eelkuritegude hulka peaksid kuuluma teises riigis sooritatud teod, mida asjaomases riigis loetakse õigusrikkumiseks ja mida oleks loetud eelkuriteoks, kui see oleks pandud toime oma riigis. Riigid võivad ainsa eeltingimusena sätestada, et tegu oleks loetud eelkuriteoks, kui see oleks pandud toime oma riigis.

Riigid võivad sätestada, et vastutust rahapesu eest ei kohaldata eelkuriteo sooritanud isikute suhtes, kui seda nõuavad siseriikliku õiguse aluspõhimõtted.

2. Riigid peaksid tagama, et:
 - a) Rahapesus seisneva õigusrikkumise tõendamiseks vajalik tahtlus ja teadmised on kooskõlas Viini ja Palermo konventsioonides sätestatud normidega, sh põhimõttega, et sellist vaimset seisundit võib järeldada objektiivsetest faktilistest asjaoludest.
 - b) Juriidilistele isikutele tuleks kohaldada kriminaalvastutust või, kui see ei ole võimalik, tsiviil- või haldusvastutust. See ei tohiks välistada kriminaal-, tsiviil- või haldusmenetluste samaaegset läbiviimist juriidiliste isikute suhtes riikides, kus

³ Vt mõistet „kindlaksmääratud õigusrikkumiste kategooriad” sõnaseletustest.

sellised vastutuse vormid on kohaldatavad. Juriidilistele isikutele tuleks kohaldada tulemuslikke, proportsionaalseid ja hoiatavaid karistusi. Selliste meetmete kohaldamine ei tohiks piirata kriminaalvastutuse kohaldamist füüsiliste isikute suhtes.

Ajutised meetmed ja konfiskeerimine

3. Riigid peaksid kohaldama Viini ja Palermo konventsioonidega sätestatutele sarnaseid meetmeid, sh seadusandlikke meetmeid, et võimaldada oma pädevatel asutustel konfiskeerida rahapesu läbinud vara, rahapesust või eelkuritegudest saadud tulu, selliste õigusrikkumiste toimepanekuks kasutatud või kavandatud abivahendeid või vastava väärtusega vara, ilma et see piiraks heausksete kolmandate isikute õigusi.

Sellised meetmed peaksid sisaldama volitusi, mille alusel on võimalik: a) teha kindlaks, jälgida ja hinnata konfiskeerimisele kuuluvat vara, b) kohaldada ajutisi meetmeid, nt blokeerimine ja arestimine, et takistada sellise varaga kauplemist, selle loovutamist või käsutamist, c) astuda samme selliste toimingute takistamiseks või tühistamiseks, mis piiravad riigi võimet sisse nõuda konfiskeerimisele kuuluvat vara, ja d) kohaldada kõiki asjakohaseid uurimismeetmeid.

Riigid võivad kaaluda selliste meetmete kohaldamist, mis võimaldavad nimetatud tulu või abivahendeid konfiskeerida ilma süüdimõistva kohtuotsuseta või mis nõuavad, et teo toimepanija tõestaks väidetavalt konfiskeerimisele kuuluva vara seaduslikku päritolu, niivõrd kui selline nõue on kooskõlas siseriikliku õiguse põhimõtetega.

B. MEETMED, MIDA FINANTSEERIMISASUTUSED JA MUUD ETTEVÕTJAD JA KUTSETÖÖTAJAD PEAVAD KOHALDAMA RAHAPESU JA TERRORISMI RAHASTAMISE TAKISTAMISEKS

4. Riigid peaksid tagama, et finantseerimisasutuste konfidentsiaalsust reguleerivad seadused ei takistaks FATFi soovitude rakendamist.

Klientidele kohaldatavad hoolsusmeetmed ja andmete säilitamine

- 5.* Finantseerimisasutused ei tohiks võimaldada anonüümsete või ilmselt fiktiivsete kontode kasutamist.

Finantseerimisasutused peaksid rakendama klientide suhtes hoolsusmeetmeid, sh tegema kindlaks ja kontrollima oma klientide isikusamasust järgmistel juhtudel:

- ärisuhte loomisel;
- juhuslike tehingute sooritamisel, mis i) ületavad kindlaksmääratud ülempiiri või ii) tehakse ülekande teel VII erisoovituse tõlgendavas märkuses kirjeldatud asjaoludel;
- rahapesu- või terrorismi rahastamise kahtluse korral;
- kui finantseerimisasutus kahtleb varem saadud kliendi isikut tõendavate andmete tõesuses või adekvaatsuses.

Rakendada tuleb järgmisi hoolsusmeetmeid:

- a) kliendi isiku tuvastamine ja tema isikusamasuse kontroll usaldusväärsete, sõltumatute algdokumentide, -andmete või -teabe abil;⁴
- b) tegeliku kasusaaja tuvastamine ja mõistlike meetmete võtmine tegeliku kasusaaja isikusamasuse kontrollimiseks sellises ulatuses, et finantseerimisasutus oleks veendunud, et ta teab, kes on tegelik kasusaaja. Juriidiliste isikute ja õiguslike üksuste puhul peaks see tähendama ka seda, et finantseerimisasutused rakendavad mõistlikke meetmeid, et saada teavet kliendi omandi- ja kontrollstruktuuri kohta;
- c) teabe hankimine ärisuhte eesmärgi ja olemuse kohta;
- d) ärisuhte ja selle jooksul tehtud tehingute pidev kontroll tagamaks, et teostatud tehingud on kooskõlas finantseerimisasutuse teadmistega kliendist, tema tegevusest ja sellega seotud riskiastmest, ning vajadusel ka vahendite allikaga.

Finantseerimisasutused peaksid kohaldama kõiki eespool punktides a–d loetletud hoolsusmeetmeid, kuid võivad määrata nende meetmete ulatuse, lähtudes riskiastmest, mis sõltub kliendi, ärisuhte või tehingu tüübist. Kohaldatavad meetmed peaksid olema kooskõlas pädevate asutuste poolt väljaantud suunistega. Kõrgema riskiastme korral peaksid finantseerimisasutused rakendama kõrgendatud kontrolli. Teatud juhtudel, kui riskiaste on madal, võivad riigid lubada finantseerimisasutustel rakendada nõrgemaid või lihtsustatud meetmeid.

Finantseerimisasutused peaksid kontrollima kliendi ja tegeliku kasusaaja isikusamasust enne ärisuhte alustamist või juhuklientide puhul enne tehingute tegemist või selle ajal. Riigid võivad lubada finantseerimisasutustel viia kontroll lõpule mõistliku aja jooksul peale ärisuhte loomist, kui rahapesuriske juhitakse tulemuslikult ja kui see on vajalik, et mitte takistada tavapärasest äritegevust.

Kui finantseerimisasutus ei saa järgida punktide a–c sätteid, ei tohiks ta avada kontot, alustada ärisuhet või teha tehingut või peaks ärisuhte lõpetama ning kaaluma kliendiga seoses kahtlastest tehingutest teatamist.

Need nõuded peaksid kehtima kõikidele uutele klientidele, ehkki finantseerimisasutused peaksid rakendama käesolevat soovitusi olulisusest ja riskitasemest sõltuvalt ka olemasolevate klientide suhtes ning kohaldama selliste olemasolevate ärisuhete suhtes vajadusel viidatud hoolsusmeetmeid.

6.* Finantseerimisasutused peaksid riikliku taustaga isikute puhul rakendama lisaks tavapärastele hoolsusmeetmetele ka järgmisi abinõusid:

- a) kasutama asjakohaseid riskijuhtimissüsteeme otsustamaks, kas klient on riikliku taustaga isik;
- b) saada selliste klientidega ärisuhete loomiseks nõusoleku kõrgemalt juhtkonnalt;
- c) võtma mõistlikke meetmeid ärisuhte või tehingu raames kasutatava vara ja rahaliste vahendite allikate kindlakstegemiseks;

⁴ Usaldusväärseid, sõltumatuid algdokumente, -andmeid ja -teavet nimetatakse käesolevas dokumendis edaspidi „isikut tõendavateks andmeteks”.

* Tärniga tähistatud soovitusi tuleb lugeda koos vastava tõlgendava märkusega.

Käesolev dokument on mitteametlik tõlge inglise keelest. Dokumendi kohaldamisel ilmnevate erinevate tõlgenduste puhul tuleb lähtuda FATFi ametlikust tekstist, mis on avaldatud alljärgneval veebilehel: <http://www.fatf-gafi.org/dataoecd/7/40/34849567.PDF>

e) allutama ärisuhte pidevale tugevdatud järelevalvele.

7. Piiriülese korrespondentpanganduse ja muude sarnaste suhete korral peaksid finantseerimisasutused rakendama lisaks tavapärastele hoolsusmeetmetele ka järgmisi meetmeid:

- a) koguma piisavalt teavet korrespondentasutuse kohta, et olla täielikult teadlik korrespondentasutuse tegevuse olemusest ja langetada avalikult kättesaadava teabe põhjal otsus asjaomase asutuse maine ja tema üle teostatava järelevalve kvaliteedi üle, sh selle üle, kas tema puhul on läbi viidud uurimist või rakendatud reguleerivaid meetmeid seoses rahapesu või terrorismi rahastamisega;
- b) hindama korrespondentasutuses rakendatavaid rahapesu- ja terrorismi rahastamise vastaseid kontrollisüsteeme;
- c) saada kõrgemalt juhtkonnalt nõusoleku uue korrespondentsuhte loomiseks;
- d) dokumenteerima mõlema asutuse vastavaid kohustusi;
- f) veenduma laiendatud kasutusõigusega kontode puhul, et korrespondentpank on kontrollinud korrespondentpanga kontodele otsest juurdepääsu omavate klientide isikusamasust ja kohaldab ärisuhte jälgimise hoolsusmeetmeid ning suudab korrespondentpanga päringu korral esitada asjakohased kliendi isikut tõendavad andmed.

8. Finantseerimisasutused peaksid pöörama erilist tähelepanu rahapesuohule, mis võib tuleneda anonüümsust võimaldavatest uutest või arenevatest tehnoloogiatest, ja võtma vajadusel meetmeid, et takistada nende kasutamist rahapesuskeemides. Eelkõige peaksid finantseerimisasutused olema juurutanud eeskirjad ja menetlused selliste riskide käsitlemiseks, mis tulenevad vahetu kontaktita loodud ärisuhetest või tehtud tehingutest.

9.* Riigid võivad lubada finantseerimisasutustel tugineda hoolsusmeetmete punktide a–c elluviimisel või ärisuhete loomisel vahendajatele või teistele kolmandatele isikutele, kui järgitakse allpool sätestatud kriteeriume. Kui selline tuginemine on lubatud, jääb lõplik vastutus kliendi isiku tuvastamise ja kontrollimise eest kolmandale isikule tuginevale finantseerimisasutusele.

Järgida tuleb järgmisi kriteeriume:

- a) Kolmandale isikule tuginev finantseerimisasutus peaks viivitamatult hankima hoolsusmeetmete punktidega a–c seotud vajalikku teavet. Finantseerimisasutused peaksid võtma asjakohaseid meetmeid veendumaks, et asjaomane kolmas isik on suuteline esitama nõudmise korral viivitamata hoolsusmeetmetest tulenevate isikut tõendavate andmete ja muude asjakohaste dokumentide koopiaid.
- b) Finantseerimisasutus peaks veenduma, et asjaomase kolmanda isiku suhtes kohaldatakse reguleerimis- ja järelevalvemeetmeid ning et ta rakendab meetmeid, mis tagavad hoolsusmeetmete kohaldamise vastavalt soovitudele 5 ja 10.

Iga riik võib ise otsustada, millistes riikides võib tingimustele vastav kolmas isik asuda, võttes arvesse kättesaadavat teavet selliste riikide kohta, kus FATFi soovitusi ei kohaldata üldse või ei kohaldata piisavalt.

- 10.*** Finantseerimisasutused peaksid säilitama kõiki vajalikke andmeid nii kodumaiste kui rahvusvaheliste tehingute kohta vähemalt viis aastat, et olla suuteline täitma operatiivselt pädevate asutuste teabenõudeid. Andmed peavad olema piisavad üksikute tehingute kontrollimiseks (sh nendega seotud summade ja valuutade tuvastamiseks), et anda vajaduse korral tõendusmaterjali kriminaalasja algatamiseks.

Finantseerimisasutused peaksid säilitama klientidele kohaldatavate hoolsusmeetmete abil kogutud klientide isikut tõendavaid andmeid (nt selliste ametlike isikut tuvastavate dokumentide nagu passide, isikutunnistuste, juhilubade jms dokumentide koopiad või salvestatud andmed), kontoinfot ja kirjavahetust vähemalt viis aastat pärast ärisuhte lõpetamist.

Isikut tõendavad andmed ja tehingute andmed peaksid olema asjakohaste volituste olemasolul kättesaadavad siseriiklikele pädevatele asutustele.

- 11.*** Finantseerimisasutused peaksid pöörama erilist tähelepanu kõikidele keerukatele, ebatavalistele ja suuremahulistele tehingutele ning kõikidele ebatavalistele tehinguskeemidele, millel pole selget majanduslikku või ilmselt seaduslikku eesmärki. Selliste tehingute tausta ja eesmärki tuleks uurida võimalikult suures ulatuses ja salvestada uurimise tulemused kirjalikult, et vajadusel abistada pädevaid ametiasutusi ja audiitoreid.

- 12.*** Soovitustes 5, 6 ja 8–11 sätestatud hoolsusmeetmed ja andmete säilitamise nõuded kehtivad mittefinantsteenuseid pakkuvatele määratud ettevõtjatele ja kutsetöötajatele järgmistes olukordades:

- a) kasiinod — kui kliendid teevad kehtestatud piirmääraga võrdseid või sellest suuremaid finantstehinguid;
- b) kinnisvaravahendajad — kui nad teevad kliendi jaoks kinnisvara ostu ja müügiga seotud tehinguid;
- c) väärismetallide ja vääriskividega kauplejad — kui nad teevad kliendiga kehtestatud piirmääraga võrdseid või sellest suuremaid sularahatehinguid;
- d) juristid, notarid, muud õigusteenuse osutajad ja raamatupidajad, kui nad valmistavad ette või sooritavad kliendi jaoks tehinguid järgmistes valdkondades:
 - kinnisvara ost ja müük;
 - kliendi raha, väärtpaberite või muu vara haldamine;
 - panga-, hoiu- või väärtpaberikontode haldamine;
 - äriühingute asutamiseks, tegevuseks või juhtimiseks vajalike vahendite hankimine;
 - juriidiliste isikute või õiguslike üksuste asutamine, tegevus või juhtimine ning äriühingute ost ja müük;
- e) usaldusfondide ja äriühingute teenuste pakkujad, kui nad valmistavad ette või teostavad kliendi jaoks tehinguid valdkondades, mis on määratletud sõnaseletustes.

Kahtlastest tehingutest teatamine ja vastavus nõuetele

- 13.*** Seaduses või määruuses tuleks otseselt sätestada, et kui finantseerimisasutus kahtlustab või kui tal on põhjust kahtlustada, et raha on saadud kuritegelikust tegevusest või on seotud terrorismi rahastamisega, peab ta viivitamatult teatama oma kahtlustest rahapesu andmebüroole.
- 14.*** Finantseerimisasutustel, nende juhtidel, ametnikel ja töötajatel peaks olema:
- a) seaduse alusel kaitse kriminaal- ja tsiviilvastutuse eest, mis tuleneb neile mis tahes lepingu või õigusnormidega pandud andmete avalikustamise keelu rikkumisest, kui nad teatavad oma kahtlustest heauskselt rahapesu andmebüroole, isegi kui nad ei tea täpselt sellise kuriteo sisu ja olenemata sellest, kas ebaseaduslik tegevus üldse toimus;
 - b) seadusega keelatud avalikustada seda, et rahapesu andmebüroole on teatatud kahtlasest tehingust või esitatud sellega seotud teavet.
- 15.*** Finantseerimisasutused peaksid välja töötama rahapesu- ja terrorismi rahastamise vastased programmid. Need programmid peaksid sisaldama:
- a) asutusesiseste eeskirjade, menetluste ja kontrollimehhanismide, sh asjakohase nõuetele vastavuse tagamise korra ning personalivalikul kõrgete standardite tagamiseks asjakohaste sõelumisprotseduuride väljatöötamist;
 - b) töötajate pideva koolitamise programmi;
 - c) auditeerimisfunktsiooni süsteemi kontrollimiseks.
- 16.*** Soovitustes 13–15 ja 21 sätestatud nõudeid kohaldatakse kõikidele mittefinantsteenuseid pakkuvatele määratud ettevõtjatele ja kutsetöötajatele järgmiselt:
- a) Juristidel, notaritel ja muudel õigusteenuse osutajatel ning raamatupidajatel peaks olema kohustus teada kahtlastest tehingutest, kui nad kliendi nimel või jaoks osalevad soovitusel 12 punktis d kirjeldatud valdkonnaga seotud finantstehingus. Riikidel soovitatakse tungivalt laiendada aruandlusnõuet raamatupidajate muudele kutsetegevustele, sh auditeerimisele.
 - b) Väärismetallide ja vääriskividega kauplejatel peaks olema kohustus teatada kahtlastest tehingutest, kui nad teevad kliendiga kehtestatud piirmääraga võrdseid või sellest suuremaid sularahatehinguid.
 - c) Usaldusfondide ja äriühingute teenuste pakkujad peaksid olema kohustatud teatama kahtlastest tehingutest, kui nad kliendi nimel või jaoks osalevad soovitusel 12 punktis e osutatud valdkonnaga seotud tehingus.

Juristid, notarid ja muud õigusteenuse osutajad ning õigusteenust osutavad raamatupidajad ei pea oma kahtlustest teatama, kui asjakohane teave saadi asjaoludel, millele laieneb ametisaladuse või teabevahetust advokaatidega kaitsva kutsesaladuse nõue.

Muud meetmed rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks

17. Riigid peaksid tagama tõhusate, proportsionaalsete ja hoiatavate kriminaal-, tsiviil- või halduskaristuste rakendamise käesolevate soovitude kohaldamisalasse kuuluvate füüsiliste ja juriidiliste isikute suhtes, kes ei järgi rahapesu- või terrorismi rahastamise vastaseid nõudeid.
18. Riigid ei tohiks lubada varipankade asutamist ega jätkuvat tegutsemist. Finantseerimisasutused peaksid keelduma korrespondentpangasuhete alustamisest või jätkamisest varipankadega. Finantseerimisasutused peaksid vältima ka suhete loomist välismaiste korrespondent-finantseerimisasutustega, mis lubavad varipankadel oma kontosid kasutada.
- 19.* Riigid peaksid kaaluma sellise süsteemi teostatavust ja kasutatavust, kus pangad ning muud finantseerimisasutused ja –vahendajad teavitavad kõigist kindlaksmääratud summat ületavatest siseriiklikest ja rahvusvahelistest valuutatehingutest riigi keskasutust, kelle infotehnoloogilist andmebaasi saavad pädevad asutused kasutada rahapesu või terrorismi rahastamise korral; teabe edastamisel järgitakse rangeid kaitsemeetmeid, et tagada teabe nõuetekohane kasutus.
20. Riigid peaksid kaaluma FATFi soovitude kohaldamist lisaks mittefinantsteenuseid pakkuvatele määratud ettevõtjatele ja kutsetöötajale ka teistele ettevõtjatele ja kutsetöötajatele, kes kujutavad rahapesu- või terrorismi rahastamise ohtu.

Riigid peaksid rohkem soodustama selliste kaasaegsete ja turvaliste rahajuhtimismeetodite väljatöötamist, mida on rahapesuks raskem ära kasutada.

Meetmed riikide suhtes, mis ei järgi FATFi soovitusi või ei järgi neid piisavalt

21. Finantseerimisasutused peaksid pöörama erilist tähelepanu ärisuhetele ja tehingutele isikutega, sh äriühingute ja finantseerimisasutustega, kelle riigis ei kohaldata üldse või ei kohaldata piisavalt FATFi soovitusi. Kui sellistel tehingutel puudub ilmne majanduslik või nähtav seaduslik eesmärk, tuleks nende tausta ja eesmärki võimalikult suures ulatuses uurida ja uurimise tulemused kirjalikult salvestada, et vajadusel abistada pädevaid asutusi. Kui selline riik jätkab FATFi soovitude eiramist või ebapiisavat kohaldamist, peaksid riigid suutma võtta asjakohaseid vastumeetmeid.
22. Finantseerimisasutused peaksid tagama, et eespool kirjeldatud ja finantseerimisasutustele kohaldatavaid põhimõtteid kohaldatakse kohalike seaduste ja määrustega lubatud ulatuses ka välisriigis asuvate filiaalide ja enamusosalusega tütarettevõtjate suhtes ja eelkõige sellistes riikides, kus FATFi soovitusi ei rakendata või kus neid rakendatakse ebapiisavalt. Kui kohalike seaduste ja määruste kohaselt on nende põhimõtete kohaldamine keelatud, peaksid finantseerimisasutused teatama emaettevõtja asukohariigi pädevatele asutustele, et nad ei saa FATFi soovitusi kohaldada.

Reguleerimine ja järelevalve

- 23.*** Riigid peaksid tagama, et finantseerimisasutused allutatakse piisavale reguleerimisele ja järelevalvele ning et nad rakendavad tulemuslikult FATFi soovitusi. Pädevad asutused peaksid kohaldama vajalikke meetmeid seaduse või määruse tasandil, takistamaks kurjategijatel või nende kaasaaitajatel omada olulist või kontrollivat osalust finantseerimisasutuses, olla sellise olulise või kontrolliva osaluse tegelik kasusaaja või finantseerimisasutuse juhtivtöötaja.

Finantseerimisasutustele, mis peavad järgima Põhiprintsiipe (*Core Principles* - vt *sõnaseletused*), tuleks regulatiiv- ja järelevalvemeetmeid, mida rakendatakse usaldatavusnormatiivide kontrollimise eesmärgil ja mis on olulised ka rahapesu seisukohast, kohaldada samamoodi ka rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise eesmärgil.

Muudel finantseerimisasutustel peaks olema tegevusluba või nad peaksid olema registreeritud ja asjakohaselt reguleeritud ning neile tuleks kohaldada rahapesuvastast järelevalvet või kontrolli, võttes arvesse selles sektoris valitsevat rahapesu- või terrorismi rahastamise ohtu. Raha või väärtuse ülekandeteenust või raha- või valuutavahetusteenust pakkuvad ettevõtted peaksid olema vähemalt litsentseeritud või registreeritud ning nende kontrollimiseks ja siseriiklike rahapesu- ja terrorismi rahastamise vastastele nõuetele vastavuse tagamiseks peavad olema tõhusad mehhanismid.

- 24.** Mittefinantsteenuseid pakkuvate määratud ettevõtjate ja kutsetöötajate suhtes tuleks kohaldada järgmisi reguleerivaid ja järelevalvemeetmeid.

- a) Kasiinode suhtes tuleks kehtestada üldine regulatiiv- ja järelevalvekord, mis tagab, et kasiinodes rakendatakse tulemuslikult vajalikke rahapesu- ja terrorismi rahastamise vastaseid meetmeid. Miinimumnõuded:
- kasiinodel peaks olema tegevusluba;
 - pädevad asutused peaksid kohaldama vajalikke meetmeid seaduse või määruse tasandil, takistamaks kurjategijatel või nendega seotud isikutel omada olulist või kontrollivat osalust kasiinos, olla sellise olulise või kontrolliva osaluse tegelik kasusaaja või kasiino juhtivtöötaja või pidaja;
 - pädevad asutused peaksid tagama, et kasiinode üle teostatakse tõhusat järelevalvet seoses rahapesu- ja terrorismi rahastamise vastaste nõuete järgimisega.
- b) Riigid peaksid tagama, et muude mittefinantsteenuseid pakkuvate määratud ettevõtjate ja kutsetöötajate kategooriate suhtes kohaldatakse tõhusaid süsteeme, et kontrollida ja tagada rahapesu- ja terrorismi rahastamise vastaste nõuete järgimist. Seejuures tuleks lähtuda riskipõhisest lähenemisest. Seda võib teha riigiasutus või asjakohane isereguleeruv organisatsioon, kui selline organisatsioon suudab tagada, et tema liikmed täidavad oma kohustust võidelda rahapesu ja terrorismi rahastamise vastu.

- 25.*** Pädevad asutused peaksid kehtestama suunised ja andma tagasisidet, et aidata finantseerimisasutustel ja mittefinantsteenuseid pakkuvatel määratud ettevõtjatel ja

kutsetöötajatel kohaldada siseriiklikke rahapesu- ja terrorismi rahastamise vastaseid meetmeid ning eelkõige avastada kahtlaseid tehinguid ja neist teatada.

C. RAHAPESU- JA TERRORISMI RAHASTAMISE VASTASTES SÜSTEEMIDES VAJALIKUD INSTITUTSIOONILISED JA MUUD MEETMED

Pädevad asutused, nende volitused ja vahendid

- 26.*** Riigid peaksid looma rahapesu andmebüroo, mis tegutseb kahtlasi tehinguid puudutavate teadete ja muu võimalikku rahapesu või terrorismi rahastamist käsitleva informatsiooni kogumise (ja sellist informatsiooni nõudva, kui see on lubatud), analüüsimise ja levitamise siseriikliku keskusena. Rahapesu andmebürool peaks olema vahetu või kaudne ja õigeaegne juurdepääs finants-, haldus- ja õiguskaitsealasele teabele, mida ta vajab oma ülesannete nõuetekohaseks täitmiseks, sh kahtlasi tehinguid puudutavate teadete analüüsimiseks.
- 27.*** Riigid peaksid tagama, et kindlaksmääratud õiguskaitseorganitel on kohustus uurida rahapesu- ja terrorismi rahastamise juhtumeid. Riikidel soovitatakse toetada ja arendada, niivõrd kui see on võimalik, selliseid rahapesujuhtumite uurimiseks sobivaid spetsiaalseid uurimismeetodeid nagu kontrollitav tarne, varjatud uurimine ja muud asjakohased meetodid. Riikidel soovitatakse kasutada ka muid tõhusaid mehhanisme, nt varade uurimisele spetsialiseerunud alalised või ajutised töörühmad ning uurimine koostöös teiste riikide asjakohaste pädevate asutustega.
- 28.** Rahapesu ja vastavate eelkuritegude uurimisel peaksid pädevad asutused suutma hankida uurimisel, süüdistuse esitamisel ja kohtuasjade menetlemisel kasutavaid dokumente ja teavet. Sealhulgas peaks neil olema volitus kasutada finantseerimisasutuste ja muude isikute valduses oleva teabe hankimiseks, isikute ja ruumide läbiotsimiseks ning tõendite konfiskeerimiseks ja hankimiseks sunnivahendeid..
- 29.** Järelevalveasutustel peaksid olema asjakohased volitused, et jälgida ja tagada rahapesu- ja terrorismi rahastamise vastaste nõuete järgimist finantseerimisasutuste poolt, sh õigus viia läbi kontrolli. Neil peaks olema õigus nõuda finantseerimisasutustelt teavet, mis on nõuete järgimise kontrollimiseks vajalik, ning rakendada nõuete järgimata jätmise eest asjakohaseid halduskaristusi.
- 30.** Riigid peaksid tagama oma rahapesu- ja terrorismi rahastamise vastase võitlusega tegelevatele pädevatele asutustele piisavad rahalised, inim- ja tehnilised ressursid. Riikides peaksid olema sisse seatud menetlused, et tagada selliste asutuste töötajate suur usaldusväärsus.
- 31.** Riigid peaksid tagama, et poliitika väljatöötajatel, rahapesu andmebürool, õiguskaitse- ja järelevalveorganitel on olemas tulemuslikud mehhanismid, mis võimaldavad neil teha koostööd ja vajadusel kooskõlastada üksteisega siseriiklikult rahapesu- ja terrorismi rahastamise vastaste eeskirjade ja meetmete väljatöötamist ja rakendamist.

32. Riigid peaksid tagama, et nende pädevad asutused oleksid võimelised hindama oma rahapesu- ja terrorismi rahastamise vastaste süsteemide tõhusust, tehes täpset statistikat asjaomaste süsteemide tõhususe ja mõjususe kohta. Statistika peab hõlmama saadud ja edastatud teateid kahtlaste tehingute kohta, rahapesu- ja terrorismi rahastamise juhtumite uurimisi, kohtu alla andmisi ja süüdimõistmisi, blokeeritud, arestitud ja konfiskeeritud vara, vastastikuse õigusabi taotlusi ja muid rahvusvahelisi koostöötaotlusi.

Juriidiliste isikute ja üksuste läbipaistvus

33. Riigid peaksid rakendama meetmeid, takistamaks juriidiliste isikute ebaseaduslikku kasutamist rahapesijate poolt. Riigid peaksid tagama juriidiliste isikute tegelikke kasusaajaid ja kontrollivaid omanikke hõlmava piisava, täpse ja õigeaegse teabe olemasolu, mida pädevad asutused võiksid saada ja hinnata õigeaegselt. Eelkõige peaksid riigid, mille juriidilised isikud võivad välja anda esitajaaktsiaid, rakendama asjakohaseid meetmeid tagamaks, et neid ei kasutataks rahapesuks, ning tõendama selliste meetmete piisavust. Riigid peaksid kaaluma selliste meetmete rakendamist, mis hõlbustaksid soovitusel 5 sätestatud nõudeid täitvate finantseerimisasutuste juurdepääsu juriidiliste isikute tegelikke kasusaajaid ja kontrollivaid omanikke hõlmavale teabele.
34. Riigid peaksid rakendama meetmeid, takistamaks õiguslike üksuste ebaseaduslikku kasutamist rahapesijate poolt. Riigid peaksid eelkõige tagama usalduslepingu alusel tegutsevate fondide (*express trust*), sh nende usaldusvara haldajate, volinike ja kasusaajate kohta piisava, täpse ja õigeaegse teabe olemasolu, mida pädevad asutused võiksid saada ja hinnata õigeaegselt. Riigid peaksid kaaluma selliste meetmete rakendamist, mis hõlbustaksid soovitusel 5 sätestatud nõudeid täitvate finantseerimisasutuste juurdepääsu juriidiliste isikute tegelikke kasusaajaid ja kontrollivaid omanikke hõlmavatele andmetele.

D. RAHVUSVAHELINE KOOSTÖÖ

35. Riigid peaksid astuma viivitamatuid samme, et ühineda Viini konventsiooniga, Palermo konventsiooniga ja Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni 1999. aasta konventsiooniga terrorismi rahastamise tõkestamiseks ning nende konventsioonide täielikuks rakendamiseks. Riikidel soovitatakse ka ratifitseerida ja rakendada muud asjakohased rahvusvahelised konventsioonid nagu Euroopa Nõukogu 1990. aasta rahapesu ning kriminaaltulu avastamise, arestimise ja konfiskeerimise konventsioon ja 2002. aasta Ameerika terrorismivastane konventsioon.

Vastastikune õigusabi ja väljaandmine

36. Riigid peaksid kiiresti, konstruktiivselt ja tõhusalt andma võimalikult laiaulatuslikku vastastikust õigusabi seoses rahapesu- ja terrorismi rahastamise juhtumite uurimisega, kohtu alla andmise ja nendega seotud menetlustega. Eelkõige peaksid riigid:

- a) mitte keelustama vastastikust õigusabi andmist ega kehtestama sellele ebamõistlikult või asjakohatult piiravaid tingimusi;
- b) tagama selgete ja tõhusate menetluste olemasolu vastastikuste õigusabitaotluste rahuldamiseks;
- c) mitte keelduma täitmast vastastikuseid õigusabitaotlusi üksnes põhjusel, et õigusrikkumine puudutab ka maksuküsimusi;
- d) mitte keelduma täitmast vastastikuseid õigusabitaotlusi üksnes põhjusel, et seaduste kohaselt peavad finantseerimisasutused tagama andmete salastatuse või konfidentsiaalsuse.

Riigid peaksid tagama, et nende pädevate asutuste volitused, mis on ette nähtud soovituses 28, kehtivad ka vastastikustele õigusabitaotlustele vastamiseks ning, kui see on kooskõlas siseriiklike õigusaktidega, ka sellistele taotlustele vastamiseks, mis välisriigi kohtu- või õiguskaitseorganid on otse saatnud siseriiklikele kohtu- või õiguskaitseorganitele.

Kohtualluvuskonfliktide ennetamiseks tuleks kaaluda selliste mehhanismide väljatöötamist ja rakendamist, mis aitavad õigusemõistmise huvides otsustada süüdistatavate parima kohtusse andmise koha juht, kui asja võib esitada kohtusse mitmes riigis.

- 37.** Riigid peaksid topeltkaristatavuse puudumisele vaatamata andma võimalikult laiaulatuslikku vastastikust õigusabi.

Kui vastastikuse õigusabi andmiseks või väljaandmise eelduseks on topeltkaristatavus, tuleks see nõue lugeda rahuldatuks, kui mõlemad riigid näevad õigusrikkumise aluseks olnud teo eest ette kriminaalvastutuse, olenemata sellest, kas mõlemad riigid liigitavad õigusrikkumise samasse õigusrikkumiste kategooriasse või käsitlevad õigusrikkumist sama terminoloogia alusel.

- 38.*** Tuleks tagada volituste olemasolu kiireks reageerimiseks välisriikide taotlustele tuvastada, blokeerida, arestida ja konfiskeerida rahapesu või eelkuritegude tulemusel saadud vara või raha, nende õigusrikkumiste toimepanemisel kasutatud või kavandatud abivahendeid või vastava väärtusega vara. Sõlmida tuleks arestimis- ja konfiskeerimismenetluste kooskõlastamise kokkulepped, mis võivad hõlmata ka konfiskeeritud vara jagamist.

- 39.** Riigid peaksid tunnustama rahapesu kui õigusrikkumist, mille puhul kohaldatakse väljaandmist. Iga riik peaks kas andma oma kodanikud välja või, kui riik ei tee seda vaid kodakondsuse tõttu, esitama väljaandmist taotleva riigi palvel asja ilma põhjendamatu viivitusega oma pädevatele asutusele taotluses kirjeldatud õigusrikkumiste eest vastutusele võtmiseks. Kõnealused ametiasutused peaksid tegema otsuse ja viima läbi menetluse samal viisil nagu iga muu tõsise õigusrikkumise korral vastavalt selle riigi õigusele. Asjaomased riigid peaksid tegema koostööd, eelkõige menetluslikes ja tõendamisküsimustes, et tagada tõhus vastutuselevõtmine.

Riigid võivad oma õigusliku raamistiku kohaselt teha otsuse väljaandmist lihtsustada, võimaldades väljaandmistootluste otseedastamist asjaomaste ministeeriumide vahel, andes isikuid välja ainult vahistamismääruse või kohtuotsuse alusel ja/või kohaldades

lihtsustatud väljaandmist sellega nõus olevate isikute puhul, kes loobuvad formaalsest väljaandmismenetlusest.

Muud koostöövormid

40.* Riigid peaksid tagama, et nende pädevad asutused teevad teiste riikide samalaadsete asutustega võimalikult ulatuslikku koostööd. Riigid peaksid sätestama selged ja tõhusad kontaktasutused, et võimaldada rahapesu ja sellega seotud eelkuritegusid puudutava teabe kiiret ja konstruktiivset vahetamist otse pädevate asutuste vahel kas omal algatusel või taotluse korral. Teabevahetus peaks olema lubatud ilma põhjendamatult piiravate tingimusteta. Eelkõige kohaldatakse järgmisi nõudeid:

- a) Pädevad asutused ei tohiks keelduda abitaotlusele vastamast üksnes põhjusel, et taotlus puudutab ka maksuküsimusi.
- b) Riigid ei tohiks keelduda koostööst, tuginedes seadustele, mis nõuavad finantseerimisasutustelt saladuse hoidmist või konfidentsiaalsust.
- c) Pädevad asutused peaksid olema võimelised tegema teiste riikide asutuste nimel järelepärimisi ning võimaluse korral ka läbi viima uurimisi.

Kui ühe riigi pädeval asutusel ei ole volitusi hankida teise riigi samalaadse pädeva asutuse jaoks teavet, soovitatakse riikidel võimaldada kiiret ja konstruktiivset teabevahetust ka erinevat laadi asutuste vahel. Eri riikide erinevat laadi asutused võiksid teha kas otsest või kaudset koostööd. Kui pädev asutus ei tea, millise välisriigi asutuse poole pöörduda, peaks ta esmalt pöörduma teise riigi samalaadse pädeva asutuse poole.

Riigid peaksid kehtestama kontrolli ja tagatised kindlustamaks, et pädevate asutuste vahel vahetatavat teavet kasutatakse üksnes lubatud eesmärgil ja kooskõlas nende asutuste andmekaitse- ja konfidentsiaalsuskohustustega.

SÕNASELETUSED

Käesolevates soovitusetes kasutatakse järgmisi lühendeid ja termineid.

Tegelik kasusaaja – füüsiline isik (füüsilised isikud), kes on kliendi lõplik omanik või teda lõplikult kontrolliv isik, ja/või füüsiline isik, kelle nimel tehing sooritatakse. See mõiste hõlmab ka isikuid, kes teostavad lõplikku kontrolli juriidilise isiku või üksuse üle.

Põhiprintsiibid – Baseli Pangajärelevalve Komitee poolt välja antud „Tõhusa pangajärelevalve põhiprintsiibid”, Rahvusvahelise Väärtpaberijärelevalve Organisatsiooni poolt välja antud „Väärtpaberiregulatsiooni eesmärgid ja põhimõtted” ning Rahvusvahelise Kindlustusjärelevalve Assotsiatsiooni poolt välja antud „Kindlustusjärelevalve põhimõtted”.

Kindlaksmääratud õigusrikkumiste kategooriad –

- osalemine organiseeritud kuritegelikus ühenduses ja väljapressimises;
- terrorism, sh terrorismi rahastamine;
- inimkaubandus ja välismaalaste ebaseaduslik üle piiri toimetamine;
- seksuaalne ekspluateerimine, sh laste seksuaalne ekspluateerimine;
- narkootiliste ja psühhotroopsete ainete salakaubavedu;
- relvade salakaubavedu;
- varastatud ja muu kauba salakaubavedu;
- korruptsioon ja altkäemaks;
- pettus;
- raha võltsimine;
- toodete võltsimine ja piraatkoopiate valmistamine;
- keskkonnakuriteod;
- tahtlik tapmine, raske kehavigastuse tekitamine;
- inimrööv, ebaseaduslik vabadusevõtmine ja pantvangi võtmine;
- röövimine või vargus;
- salakaubavedu;
- väljapressimine;
- võltsimine;
- piraatlus;
- siseteabe väärkasutamine ja turuga manipuleerimine.

Määrates kindlaks neid õigusrikkumisi, mida tuleks iga eespool loetletud kategooria raames lugeda eelkuriteoks, võib iga riik vastavalt oma siseriiklikule õigusele otsustada, kuidas määratleda neid õigusrikkumisi ja nende konkreetseid üksikasju, mis muudavad need õigusrikkumised tõsisteks õigusrikkumisteks.

Mittefinantsteenuseid pakkuvad määratud ettevõtjad ja kutsetöötajad –

- a) kasiinod (sh internetikasiinod);
- b) kinnisvaravahendajad;
- c) väärismetallidega kauplejad;
- d) vääriskividega kauplejad;
- e) juristid, notarid, muud õigusteenuse osutajad ja raamatupidajad — sh füüsilisest isikust ettevõtjad, vastavas valdkonnas tegutseva äriühingu osanikud või palgalised töötajad.

Mõiste ei hõlma sarnaseid kutsetöötajaid, kes töötavad muu valdkonna ettevõtetes, ega ka riigiastutuste kutsetöötajaid, kelle suhtes on võib-olla juba kohaldatud rahapesuvastaseid meetmeid.

f) usaldusfondide ja äriühingute teenuste osutajad on kõik isikud ja äriühingud, mida ei hõlma muud käesolevates soovitudes kasutatud mõisted ja mis osutavad kolmandatele isikutele järgmisi teenuseid:

- juriidiliste isikute asutamine;
- tegutsemine juhi või juhatuse liikmena äriühingus, osanikuna täisühingus või sarnasel positsioonil teiste juriidiliste isikute juure, samuti teise isiku kõnealustele ametikohtadele asumise korraldamine;
- asukoha, äritegevuse aadressi või ruumide, posti- või haldusaadressi pakkumine äriühingule, seltsingule või teistele juriidilistele isikutele või üksustele;
- tegutsemine õigusliku üksuse volinikuna, samuti teise isiku määramine kõnealusele positsioonile;
- aktsionäri esindajana tegutsemine või teise isiku aktsionäri esindajana tegutsemise korraldamine.

Kehtestatud piirmäär – tõlgendatavates märkustes sätestatud summa.

Finantseerimisasutused – kõik füüsilised või juriidilised isikud, kes teevad kliendi eest või nimel ettevõtluse korras ühte või mitut järgmistest toimingutest:

1. avalikkuselt hoiuste ja muude tagasimakstavate vahendite vastuvõtmine⁵;
2. laenuhingud;⁶
3. kapitalirent;⁷
4. raha või väärtuse ülekandmine;⁸
5. maksevahendite (nt krediit- ja deebetkaardid, tšekid, reisirahakardid, rahakaardid ja pangavekslid, elektrooniline raha) väljaandmine ja haldamine;
6. finantsgarantiid ja -kohustused;
7. kauplemine:
 - a) rahaturuinstrumentidega (tšekid, vekslid, krediidiriski ülekandetehingud, tuletisinstrumentid jne);
 - b) välisvaluutaga;
 - c) vahetuskursi-, intressi- ja indeksiga seotud instrumentidega;
 - d) vabalt kaubeldavate väärtpaberitega;
 - e) kaubafutuuridega;
8. osalemine väärtpaberiemissioonides ja nendega seotud finantsteenuste osutamises;
9. üksikute ja kollektiivsete portfelli haldamine;
10. raha või likviidsete väärtpaberite hoidmine ja haldamine teiste isikute nimel;
11. muu investeerimine või raha haldamine või juhtimine teiste isikute nimel;

⁵ Mõiste hõlmab ka privaatpangandust.

⁶ Mõiste hõlmab muuhulgas: tarbijakrediit, hüpoteeklaenu, regressiõigusega või ilma regressiõigusega faktooring ning äritehingute finantseerimine (sh võlamüügilepingute sõlmimine (*forfaiting*)).

⁷ Mõiste ei hõlma tarbekaupade kapitalirenti.

⁸ See kehtib finantstegevuse kohta nii ametlikus kui mitteametlikus sektoris (nt alternatiivsed maksevahendid). Vt VI erisoovituse tõlgendav märkus. See ei kehti füüsiliste ja juriidiliste isikute kohta, kes pakuvad finantseerimisasutustele sõnumi- või muid tugisüsteeme üksnes rahaülekanneteks. Vt VII erisoovituse tõlgendav märkus.

Käesolev dokument on mitteametlik tõlge inglise keelest. Dokumendi kohaldamisel ilmnevate erinevate tõlgenduste puhul tuleb lähtuda FATFi ametlikust tekstist, mis on avaldatud alljärgneval veebilehel: <http://www.fatf-gafi.org/dataoecd/7/40/34849567.PDF>

12. elukindlustuse ja muu investeerimisega seotud kindlustuse lepingute sõlmimine;⁹
13. raha- ja valuutavahetus.

Kui füüsiline või juriidiline isik osaleb finantstegevuses väga piiratud mahu või üksikutel juhtudel (vastavalt kvantitatiivsetele absoluutsetele kriteeriumidele) ja rahapesuoht on väike, võib riik otsustada, et rahapesuvastaseid meetmeid ei ole vaja kas osaliselt või üldse rakendada.

Rangelt piiratud ja põhjendatud juhtudel ning kui on tõestatud, et rahapesuoht on madal, võib riik otsustada mitte rakendada kõiki neljakümnet soovitusi või mõnda neist mõnede eespool loetletud finantstegevustest.

Õiguslikud üksused – usaldusfondid ja muud sarnased õiguslikud üksused.

Juriidilised isikud – äriühingud, sihtasutused, asutused (*anstalt*), täis- ja usaldusühingud, ühendused või muud sarnased organisatsioonid, mis saavad astuda alalise ärisuhtesse finantseerimisasutusega või muul moel omada vara.

Transiitkonto – teatud korrespondentkonto, mida kolmandad isikud saavad otseselt kasutada enda nimel tehingute tegemiseks.

Riikliku taustaga isikud – isikud, kes täidavad olulisi avalikke ülesandeid välisriigis, nt riigipead või valitsusjuhid, tipp-poliitikud, valitsuse, kohtuasutuste või relvajõudude tippametnikud, riigiettevõtete tippjuhid, poliitiliste parteide olulised ametiisikud. Ärisuhetes riikliku taustaga isikute pereliikmete või lähedaste kaastöötajatega kaasnevad samad maineriskid nagu ärisuhetes riikliku taustaga isikute endiga. Mõiste ei hõlma samade kategooriate keskastme või nooremametnikke.

Varipank – pank, mis on asutatud jurisdiktsioonis, kus ta tegelikult ei tegutse, ja mis pole seotud ühegi finantskontserniga, kelle üle teostatakse järelevalvet..

Järelevalveasutused – kindlaksmääratud pädevad asutused, kelle kohuseks on tagada finantseerimisasutuste vastavus rahapesu- ja terrorismi rahastamise vastastele nõuetele.

FATFi soovitused – käesolevad soovitused ja FATFi erisoovitused terrorismi rahastamise kohta.

⁹ See kehtib nii kindlustusseltside kui kindlustusvahendajate kohta (kindlustusagendid ja -maaklerid). Käesolev dokument on mitteametlik tõlge inglise keelest. Dokumendi kohaldamisel ilmnevate erinevate tõlgenduste puhul tuleb lähtuda FATFi ametlikust tekstist, mis on avaldatud alljärgneval veebilehel: <http://www.fatf-gafi.org/dataoecd/7/40/34849567.PDF>

LISA

NELJAKÜMNE SOOVITUSE TÕLGENDAVALD MÄRKUSED

TÖLGENDAVID MÄRKUSED

Üldmärkused

1. Käesolevas tekstis hõlmab mõiste „riigid” ka territooriume ja jurisdiktsioone.
2. Soovitused 5–16 ja 21–22 näevad ette, et finantseerimisasutused või mittefinantsteenuseid pakkuvad määratud ettevõtjad ja kutsetöötajad peaksid rakendama teatavaid abinõusid. Nendes soovitustes nõutakse riikidelt meetmete rakendamist, et kohustada finantseerimisasutusi või mittefinantsteenuseid pakkuvaid määratud ettevõtjaid ja kutsetöötajaid järgima kõiki soovitusi. Soovitustes 5, 10 ja 13 ettenähtud põhikohustused tuleks sätestada seaduse või määrusega; nendes soovitustes ettenähtud üksikasjalikumad kohustused ja teistes soovitustes sätestatud kohustused tuleks sätestada kas seaduse või määrusega või muude pädeva asutuse täitmisele pööratavate vahenditega.
3. Kui on sätestatud, et finantseerimisasutus peab olema milleski kindel, peab asjaomane asutus suutma oma hinnangut põhjendada pädevatele asutustele.
4. Soovituste 12 ja 16 täitmiseks ei pea riigid vastu võtma seadusi ega määrusi, mis reguleerivad üksnes juriste, notareid, raamatupidajaid ja teisi mittefinantsteenuseid pakkuvaid määratud ettevõtjaid ja kutsetöötajaid, kui loetletud tegevusi reguleerivad seadused või määrused hõlmavad ka asjaomaseid ettevõtjaid või kutsetöötajaid.
5. Finantseerimisasutuste suhtes kohaldatavad tõlgendavad märkused kehtivad, kui see on asjakohane, ka mittefinantsteenuseid pakkuvate määratud ettevõtjate ja kutsetöötajate kohta.

Soovitused 5, 12 ja 16

Tehingutele kehtestatud piirmäärad (soovitustes 5 ja 12) on järgmised:

- finantseerimisasutused (soovituses 5 nimetatud juhuti tehingute korral) – 15 000 USD/eurot;
- kasiinod, sh internetikasiinod (soovitus 12) – 3000 USD/eurot;
- väärismetallide ja vääriskividega kauplejad sularahatehingute korral (soovitused 12 ja 16) – 15 000 USD/eurot.

Kehtestatud piirmäärast suuremad finantstehingud on ka sellised, kus tehing sooritatakse ühe maksena või mitme maksena, mis näivad olevat seotud.

Soovitus 5

Kliendi suhtes kohaldatavad hoolsusmeetmed ja kliendile teabe andmine (tipping off)

1. Kui finantseerimisasutus kahtlustab kliendisuhte loomisel või jooksul või juhuti tehingute sooritamisel, et tehing on seotud rahapesu või terrorismi rahastamisega, peab finantseerimisasutus:

- a) tavaliselt üritama tuvastada ja kontrollida kliendi ja alalise või ajutise tegeliku kasusaaja isikusamasust, olenemata ühestki muul juhul kohaldatavast vabastusest või piirmäärast;
 - b) teatama kahtlastest tehingutest rahapesu andmebüroole vastavalt soovitusel 13.
2. Soovitusel 14 keelatakse finantseerimisasutustel, nende juhtidel, ametiisikutel ja töötajatel avalikustada asjaolu, et rahapesu andmebüroole on teatatud kahtlasest tehingust või esitatud sellega seotud teavet. On olemas oht, et kliendile antakse tahtmatult vihje, kui finantseerimisasutus püüab nendel asjaoludel täita hoolsusmeetmete kohaldamise kohustust. Kui klient saab teada kahtlasest tehingust teatamisest või uurimisest, võib see kahjustada võimaliku rahapesu- või terrorismi rahastamise juhtumi edasist uurimist.
3. Kui finantseerimisasutusel tekib kahtlus, et tehing on seotud rahapesu või terrorismi rahastamisega, peaks ta seega arvestama ohtu, et klient saab hoolsusmeetmete kohaldamisel sellekohase vihje. Kui finantseerimisasutusel on põhjust eeldada, et klient või potentsiaalne klient saab hoolsusmeetmete kohaldamisel vihje, võib ta otsustada jätta vastav kontroll tegemata ja teatada kahtlastest tehingutest. Asutused peaksid tagama, et nende töötajad on hoolsusmeetmete kohaldamisel teadlikud nendest asjaoludest ja arvestaksid nendega.

Hoolsusmeetmete kohaldamine juriidilistele isikutele ja üksustele

4. Hoolsusmeetmete a ja b kohaldamisel juriidiliste isikute või üksuste suhtes peaksid finantseerimisasutused:
- a) kontrollima kliendi nimel tegutseva isiku volitusi ja tuvastama tema isikusamasuse;
 - b) tuvastama kliendi ja kontrollima tema isikusamasuse — selle ülesande nõuetekohane täitmine eeldab tavaliselt juriidilise isiku või üksuse asutamisdokumendi või muu sarnase juriidilist staatust tõendava dokumendi kontrolli, samuti teabe hankimist kliendi nime, volinike nimede, õigusliku vormi, aadressi, juhtide kohta ning juriidilise isiku või üksuse olemasolu reguleerivate õigusnormide kohta;
 - c) tuvastama tegelikud kasusaajad, sh hankima teavet omandi- ja kontrollstruktuuri kohta, ning rakendama mõistlikke meetmeid selliste isikute isikusamasuse kontrollimiseks. Selle ülesande nõuetekohane täitmine eeldab tavaliselt kontrolliva osalusega füüsiliste isikute, samuti juriidilise isiku või üksuse juhtkonda kuuluvate füüsiliste isikute tuvastamist. Kui klient või kontrolliva osaluse omanik on börsiettevõtte, mille suhtes kehtivad normatiivsed avalikustamismõõdud, ei ole sellise äriühingu osanike tuvastamine ja nende isikusamasuse kontrollimine vajalik.

Asjakohaseid andmeid ja teavet võib hankida avalikust registrist, kliendilt või muudest usaldusväärsatest allikatest.

Tuginemine varasemale tuvastamisele ja kontrollile

Käesolev dokument on mitteametlik tõlge inglise keelest. Dokumendi kohaldamisel ilmnevate erinevate tõlgenduste puhul tuleb lähtuda FATFi ametlikust tekstist, mis on avaldatud alljärgneval veebilehel: <http://www.fatf-gafi.org/dataoecd/7/40/34849567.PDF>

5. Soovituses 5 sätestatud hoolsusmeetmed ei tähenda, et finantseerimisasutused peaksid iga kliendi iga tehingu puhul uuesti tuvastama ja isikusamasust kontrollima. Asutusel on õigus tugineda varasemale tuvastamisele ja kontrollile, kui ta ei kahtle selle teabe tõesuses. Asutusel võib tekkida selline kahtlus näiteks olukorras, kus tal on asjaomase kliendiga seoses rahapesukahtlus või kui kliendi konto kasutamises on toimunud oluline muutus, mis ei ole kooskõlas kliendi äriprofiiliga.

Kontrolli ajastamine

6. Näited olukordadest, kus kontrolli on lubatud teha pärast ärisuhte loomist, sest on oluline mitte katkestada äritegevuse tavapärasest käiku:
- vahetu kontaktita äritegevus;
 - väärtpaberitehingud. Väärtpaberitega kauplevad äriühingud ja vahendajad peavad tegema tehinguid väga kiiresti ja vastavalt turutingimustele, mis kehtivad hetkel, kui klient nendega ühendust võtab, ning selles olukorras võib olla vajalik teha tehing enne isikusamasuse kontrolli lõpetamist;
 - elukindlustus. Elukindlustuse puhul võivad riigid lubada lepingujärgse soodustatud isiku tuvastamist ja kontrolli pärast kindlustusvõtjaga ärisuhte loomist. Kõikidel sellistel juhtudel peab tuvastamine ja kontroll toimuma siiski enne väljamakse tegemist või väljamakse tegemise ajal või ajal, mil soodustatud isik kavatseb teostada oma lepingujärgseid õigusi.
7. Finantseerimisasutused peavad nägema oma riskijuhtimise protseduurireeglites ette tingimused, mille kohaselt võib klient teostada ärisuhtest tulenevaid toiminguid enne kontrolli toimumist. Asjaomased protseduurireeglid peaksid sisaldama mitmeid meetmeid, nt lubatud tehingute arv, liigid ja/või summa ning seda liiki suhte korral normaalsetest suuremaks või keerukamateks peetavate tehingute kontroll. Finantseerimisasutused peaksid konkreetsete juhiste saamiseks vahetu kontaktita äritegevusega kaasnevate riskijuhtimismeetmete kohta tutvuma Baseli hoolsusmeetmete-dokumendiga (punkt 2.2.6).¹⁰

Olemasolevate klientide tuvastamise nõue

8. Baseli hoolsusmeetmete-dokumendis olemasolevate klientide tuvastamise kohta sätestatud põhimõtteid tuleks kasutada juhendmaterjalina klientide suhtes hoolsusmeetmete kohaldamisel pangandustegevusega tegelevates asutustes ning neid võib asjakohasel juhul rakendada ka teistele finantseerimisasutustele.

Lihtsustatud või vähendatud hoolsusmeetmed

9. Üldreeglina tuleb klientide suhtes kohaldada täielikke hoolsusmeetmeid, sh tegeliku kasusaaja tuvastamise nõuet. Teatavate olukordades on rahapesu- või terrorismi rahastamise oht siiski väiksem, kui teave kliendi ja tema tegeliku kasusaaja isikusamasuse kohta on avalikkusele kättesaadav või kui piisav kontroll on tagatud muudes riiklikes süsteemides. Sellises olukorras on riikidel mõistlik lubada oma

¹⁰ „Baseli hoolsusmeetmete-dokument” on Baseli Pangajärelevalve Komitee poolt 2001. aasta oktoobris välja antud juhendmaterjal „Pankades kliendile kohaldatavad hoolsusmeetmed”.

Käesolev dokument on mitteametlik tõlge inglise keelest. Dokumendi kohaldamisel ilmnevate erinevate tõlgenduste puhul tuleb lähtuda FATFi ametlikust tekstist, mis on avaldatud alljärgneval veebilehel: <http://www.fatf-gafi.org/dataoecd/7/40/34849567.PDF>

finantseerimisasutustel rakendada kliendi ja tegeliku kasusaaja tuvastamisel ja isikusamasuse kontrollimisel lihtsustatud või vähendatud hoolsusmeetmeid.

10. Kliendid, kelle puhul võiks rakendada lihtsustatud või vähendatud hoolsusmeetmeid:

- finantseerimisasutused, kui nende suhtes on kehtestatud FATFi soovitustele vastavad rahapesu- ja terrorismi rahastamise vastased nõuded ning kui selliste nõuete järgimist kontrollitakse;
- börsiettevõtted, mille suhtes kehtivad normatiivsed avalikustamismõõdud;
- riigiasutused või –ettevõtted.

11. Lihtsustatud või vähendatud hoolsusmeetmeid võib rakendada ka selliste ühisarvete (*pooled accounts*) tegelikele kasusaajatele, mida peavad mittefinantsteenuseid pakkuvad määratud ettevõtjad või kutsetöötajad, kui selliste ettevõtjate või kutsetöötajate suhtes kohaldatakse FATFi soovitustele vastavaid rahapesu ja terrorismi rahastamise vastu võitlemise nõuded ja kontrollitakse ning tagatakse nende nõuete järgimist. Pangad peaksid lähtuma ka Baseli hoolsusmeetmete dokumendist (punkt 2.2.4), kus on antud konkreetseid juhised olukordadeks, kus kontot pidav asutus võib tugineda sellele, et professionaalsest finantsvahendajast klient kohaldab nõuetekohast hoolsust kas tema või enda klientidele (st pangaarve tegelikele kasusaajatele). Hoolsusmeetmete dokumendis võiks vajaduse korral anda juhiseid ka samasuguste arvete kohta, mida hoiavad muud finantseerimisasutused.

12. Lihtsustatud või vähendatud hoolsusmeetmed võivad olla lubatud järgmiste toodete või tehingute puhul (loetelu ei ole ammendav):

- elukindlustuspoliisid, mille puhul aastane kindlustusmaks ei ületa 1000 USD/eurot või ühekordne kindlustusmaks ei ületa 2500 USD/eurot;
- pensioniskeemide kindlustuspoliisid, kui need ei sisalda tagasiostuklauslit ning neid ei saa kasutada laenu tagatisena;
- töötajatele väljateenitud aastate pensioni või muid sarnaseid pensionihüvitisi võimaldav skeem, mille puhul kindlustusmaksed arvatakse palgast maha ning pensioniskeemi tingimused ei võimalda skeemis osaleja huvide loovutamist.

13. Riigid võivad otsustada, kas finantseerimisasutused võivad rakendada neid lihtsustatud meetmeid üksnes nende enda jurisdiktsioonis asuvatele klientidele või ka muudes jurisdiktsioonides asuvatele klientidele, mille puhul finantseerimisasutus on veendunud, et seal järgitakse ja rakendatakse FATFi soovitusi.

Lihtsustatud hoolsusmeetmete kohaldamine ei ole lubatud rahapesu- või terrorismi rahastamise kahtluse korral või konkreetse kõrgendatud riski stsenaariumi kohaldamise korral.

Soovitus 6

Riikidel soovitatakse laiendada soovitus 6 nõudeid isikutele, kes täidavad oma riigis olulisi avalikke funktsioone.

Soovitus 9

Soovitust ei kohaldata tegevuse edasiandmise (*outsourcing*) ega esindussuhete puhul.

Soovitust ei kohaldata ka finantseerimisasutuste vahel oma klientide nimel loodud suhetele, peetavatele kontodele või sooritatavatele tehingutele. Neid suhteid käsitletakse soovitustes 5 ja 7.

Soovitused 10 ja 11

Kindlustustegevuse korral tuleb sõna „tehingud” mõista kui kindlustustoodet ennast, kindlustusmakset ja hüvitisi.

Soovitus 13

1. Soovituses 13 tähendab „kuritegelik tegevus”:

- a) kõiki kuritegusid, mis on selles jurisdiktsioonis rahapesuga seonduv eelkuritegu, või
- b) vähemalt selliseid õigusrikkumisi, mida soovituse 1 kohaselt loetakse eelkuriteoks.

Riikidel soovitatakse tungivalt rakendada alternatiivi a. Teatada tuleb kõikidest kahtlastest tehingutest, sh katsetest tehinguid teha, olenemata tehingu summast.

2. Soovituse 13 rakendamisel peaksid finantseerimisasutused teatama kahtlastest tehingutest olenemata sellest, kas tehingud võivad puudutada ka maksuküsimusi. Riigid peaksid arvestama, et rahapesijad võivad selleks, et finantseerimisasutused ei teataks kahtlastest tehingutest, muuhulgas väita, et tehingud on seotud maksudega.

Soovitus 14 (teabe andmine/*tipping off*)

Kui juristid, notarid, muud õigusteenuse osutajad ja raamatupidajad soovitavad kliendil hoiduda ebaseaduslikust tegevusest, ei loeta seda teabe andmiseks.

Soovitus 15

Iga soovituses sätestatud nõude alusel võetavate meetmete liik ja ulatus peab olema sobiv, arvestades rahapesu- ja terrorismi rahastamise riski ja äritegevuse ulatust.

Finantseerimisasutuste puhul peaks nõuetele vastavuse korraldamine hõlmama ka nõuete järgimise eest vastutava isiku määramist juhatuse tasandil.

Soovitus 16

1. Igas jurisdiktsioonis tuleb kindlaks määrata valdkonnad, mille kohta kehtib ametisaladuse nõue või millele kohaldatakse kutsesaladust. Tavaliselt hõlmab see teavet, mida juristid, notarid ja muud õigusteenuse osutajad saavad oma klientidelt või klientide kaudu: a) kliendi õigusliku staatuse tuvastamisel või b) täites oma ülesandeid kliendi

Käesolev dokument on mitteametlik tõlge inglise keelest. Dokumendi kohaldamisel ilmnevate erinevate tõlgenduste puhul tuleb lähtuda FATFi ametlikust tekstist, mis on avaldatud alljärgneval veebilehel: <http://www.fatf-gafi.org/dataoecd/7/40/34849567.PDF>

kaitsmisel või esindamisel kohtu-, haldus-, arbitraaži- või vahendusmenetluses. Kui ametisaladuse kohustus kehtib ka raamatupidajatele, ei pea ka nemad kahtlastest tehingutest teatama.

2. Riigid võivad lubada juristidel, notaritel, muudel õigusteenuse osutajatel ja raamatupidajatel teatada kahtlastest tehingutest asjaomastele isereguleerivatele organisatsioonidele, kui need organisatsioonid ja rahapesu andmebüroo teevad omavahel sobivas vormis koostööd.

Soovitus 23

Soovitust 23 ei tohiks mõista kui nõuet kehtestada kontrolliva osaluse lubamise regulaarse ülevaatamise süsteem finantseerimisasutustes üksnes rahapesu vältimiseks, vaid kui soovitust kontrollida FATFi seisukohast finantseerimisasutuste (pankade ja eelkõige muude finantseerimisasutuste) enamusaktsionäride sobivust („*fit and proper*”). Kui aga aktsionäride sobivuse („*fit and proper*”) kontroll on kehtestatud, peaks järelevalvetöötajad pöörama tähelepanu selle asjakohasusele rahapesuvastase võitluse seisukohast lähtudes.

Soovitus 25

Kohustusliku tagasiside andmise reguleerimisel peaksid riigid lähtuma FATFi dokumendist „Aruandekohustuslikele finantseerimisasutustele ja teistele isikutele tagasiside andmise tegevusjuhend” (*Best Practice Guidelines on Providing Feedback to Reporting Financial Institutions and Other Persons*).

Soovitus 26

Kui riik on juba loonud rahapesu andmebüroo, peaks ta kaaluma ühinemist Egmont Grupiga. Riigid peaksid arvestama Egmont Grupi dokumente „Eesmärgi selgitus” (*Statement of Purpose*) ja „Rahapesu andmebüroode vahelise teabevahetuse põhimõtted rahapesujuhtumite korral” (*Principles for Information Exchange Between Financial Intelligence Units for Money Laundering Cases*). Nendes dokumentides antakse olulisi juhiseid rahapesu andmebüroode rolli ja funktsioonide ning rahapesu andmebüroode vahelise teabevahetuse mehhanismide kohta.

Soovitus 27

Riigid peaksid kaaluma riiklikul tasemel meetmete, sh seadusandlike meetmete rakendamist, mis võimaldaksid nende rahapesujuhtumeid uurivatel pädevatel asutustel rahapesus osalevate isikute tuvastamiseks ja tõendusmaterjali kogumiseks lükata edasi kahtlusaluste isikute vahistamist või loobuda nende vahistamisest ja/või lükata edasi raha konfiskeerimist või loobuda raha konfiskeerimisest. Selliste meetmeteta on kontrollitava tarne meetodi ja varjatud operatsioonide kasutamine võimatu.

Soovitus 38

Riigid peaksid kaaluma:

- a) oma riigis konfiskeeritud vara fondi loomist, millesse paigutatakse konfiskeeritud vara või osa sellest, et seda edaspidi kasutada õiguskaitse, tervishoiu, hariduse või muul otstarbel;
- b) selliste meetmete rakendamist, mille abil jagada konfiskeeritud vara teiste riikidega, eelkõige kui vara konfiskeeritakse otseselt või kaudselt koordineeritud õiguskaitseoperatsioonide tulemusel.

Soovitus 40

1. Käesolevas soovitusel kasutatakse järgmisi mõisteid:
 - *samalaadsed asutused* – asutused, mille ülesanded ja funktsioonid on sarnased;
 - *pädev asutus* – kõik haldus- ja õiguskaitseorganid, mis on seotud rahapesu- ja terrorismi rahastamise vastase võitlusega, sh rahapesu andmebüroo ja järelevalveasutused.
2. Teabevahetuseks võib kasutada eri kanaleid, olenevalt asjaomase pädeva asutuse liigist ning koostöö olemusest ja eesmärgist. Teabevahetuse mehhanismid või kanalid on näiteks: kahepoolsed või mitmepoolsed lepingud või kokkulepped, vastastikuse mõistmise memorandumid, vastastikune teabevahetus või teabevahetus asjakohaste rahvusvaheliste või piirkondlike organisatsioonide kaudu. See soovitus ei hõlma siiski koostööd seoses vastastikuse õigusabi või väljaandmisega.
3. Viide kaudsele teabevahetusele erinevat laadi välisriigi asutustega puudutab olukorda, kus välisriigi asutus edastab taotletud teavet ühe või mitme siseriikliku või välisriigi asutuse kaudu. Teavet taotlev pädev asutus peaks alati selgitama, mis eesmärgil ja kelle nimel taotlus tehakse.
4. Rahapesu andmebürool peaks olema võimalik teha välisriigi samalaadsete asutuste nimel päringuid, kui see on finantstehingute analüüsimisel asjakohane. Päring peab sisaldama vähemalt:
 - otsingut oma andmebaasidest, mis sisaldavad kahtlastest tehingutest teatamisega seotud teavet;
 - otsingut muudest andmebaasidest, millele bürool on otsene või kaudne juurdepääs, sh õiguskaitsealased, avalikud, haldus- ja äriandmebaasid.

Kui see on lubatud, peaksid rahapesu andmebürood asjakohase teabe saamiseks pöörduma ka teiste pädevate asutuste ja finantseerimisasutuste poole.